

DATUM 11-11-2019
NUMMER 81FF5FB5
UW BRIEF VAN -
UW NUMMER -
BIJLAGE 1

AFDELING LFO
REFERENTIE -
DOORKIESNUMMER -
E-MAILADRES -
ONDERWERP Schriftelijke vragen ex art. 47 RvO aan het College van GS, gesteld door dhr. J. van Oort van de fractie van de ChristenUnie betreffende bespreken mensenrechten tijdens handelsmissie Guangdong en Hongkong met Chinese overheidsfunctionarissen (d.d. 11-11-2019).

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Toelichting:

De fractie van de ChristenUnie heeft kennisgenomen van het interview dat gedeputeerde Strijk heeft gegeven aan Radio M voorafgaande aan zijn vertrek naar China. De ChristenUnie beluistert in dit interview een zekere terughoudendheid ten opzichte van de aangenomen motie [Handelsmissie China](#) dd 25 september 2019. Deze motie stelt onder andere: Provinciale Staten roepen het College op de mensenrechten tijdens de handelsmissie nadrukkelijk aan de orde te stellen en over de wijze waarop dat gebeurt te rapporteren aan Provinciale Staten.

Vooruitlopend op de evaluatie en naar aanleiding van het aan Radio M gegeven interview heeft de fractie van de ChristenUnie daarom nu aan het begin van de reis naar Guangdong al de volgende vragen:

1. Vindt het College bijlage 1 een goede weergave van het interview dat gedeputeerde Strijk aan Radio M heeft gegeven? Indien nee, kunt u dan aangeven op welke punten de tekst op welke wijze anders zou moeten weergegeven?
2. Is het College bekend met de informatie die het [Centre on Foreign Relations](#), van de Verenigde Staten van America, over de provincie Xinjiang geeft?
3. Op welke wijze heeft de gedeputeerde tijdens zijn handelsreis gesproken met lokale machthebbers over de aanhoudende mensenrechten in China in het algemeen en Xinjiang in het bijzonder? Wat zijn daarvan de uitkomsten?
4. Is het College bekend met de aanhoudende politierepressie op arbeiders, studenten en activisten die voor de rechten van arbeiders opkomen in de provincie Guangdong?
5. Op welke wijze heeft de gedeputeerde tijdens zijn handelsreis gesproken met lokale machthebbers over de aanhoudende politierepressie op arbeiders, studenten en activisten die voor de rechten van arbeiders opkomen in de provincie Guangdong?
6. Is het College bekend met de detentie van [Wei Zhili en Ke Chengbing](#), mensenrechtenverdedigers rond arbeidsrechten in die maart 2019 zijn opgepakt in Guangzhou?
7. Op welke wijze heeft de gedeputeerde tijdens de handelsreis de situatie van Wei Zhili en Ke Chengbing met wie besproken?
8. Heeft de gedeputeerde in deze gesprekken opgeroepen
  - 1) tot de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Wei Zhili en Ke Chengbing tenzij er voldoende overtuigend en toelaatbaar bewijs is dat zij een internationaal erkende misdaad hebben begaan en zijn onderworpen aan een eerlijk proces in lijn met de internationale standaarden;
  - 2) te verzekeren dat Wei Zhili en Ke Chengbing niet onderworpen worden aan enige vorm van marteling of slechte behandeling en reguliere en ongelimiteerde toegang hebben tot een advocaat van hun eigen keuze en in staat zijn te communiceren met hun familie, zonder tussenkomst tenzij dat geoorloofd is volgens internationale mensenrechtenwetten; en
  - 3) alle intimidatie van de familieleden van Wei Zhili en Ke Chengbing te beëindigen?

9. Is het College bekend met de detentie van [Yang Zhengjun](#), een mensenrechtenverdediger rond arbeidsrechten die is opgepakt in Guangzhou op 8 januari 2019?
10. Op welke wijze heeft de gedeputeerde tijdens de handelsreis de situatie van Yang Zhengjun met wie besproken?
11. Heeft de gedeputeerde in deze gesprekken opgeroepen
  - 1) tot de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Yang Zhengjun tenzij er voldoende overtuigend en toelaatbaar bewijs is dat hij een internationaal erkende misdaad heeft begaan en is onderworpen aan een eerlijk proces in lijn met de internationale standaarden;
  - 2) te verzekeren dat Yang Zhengjun niet onderworpen wordt aan enige vorm van marteling of slechte behandeling en reguliere en ongelimiteerde toegang heeft tot een advocaat van zijn eigen keuze en in staat is te communiceren met zijn familie, zonder tussenkomst tenzij dat geoorloofd is volgens internationale mensenrechtenwetten; en
  - 3) alle intimidatie van de familieleden van Yang Zhengjun te beëindigen?
12. Benadrukt de gedeputeerde tijdens alle gesprekken die relateren aan het onderwerp 'smart cities' het fundamentele en onaantastbare uitgangspunt dat gegevensverwerking niet gebruikt kan worden in surveillance of het schenden van privacyrechten en andere rechten?
13. Hoe monitort en borgt het College dat, mochten er handelsrelaties op het gebied van smart cities worden aangegaan, dat er daadwerkelijk geen surveillance of schending van rechten zal plaatsvinden met door deze overeenkomsten uitgewisselde kennis?

In het debat op 25 september over de motie [Handelsmissie China](#) is behalve aandacht voor de al decennia voortdurende structurele grove schendingen van mensenrechten door de Chinese overheid specifieke aandacht gevraagd voor de actuele situatie in Hongkong. In dit kader verwijst de ChristenUnie naar het rapport Beijing's '[Red Line" in Hong Kong](#)'.

14. Amnesty International deed bovendien specifiek onderzoek naar het buitensporig politiegeweld tegen demonstranten. De resultaten zijn ontluisterend en tonen mishandeling en zelfs marteling door de politie van HongKong tegenover demonstranten. Kent het College dit [onderzoek](#)?
15. Heeft de gedeputeerde in HongKong aangedrongen op onafhankelijk onderzoek in verband met het buitensporig politieoptreden?

Naar de mening van de ChristenUnie heeft de interviewer van Radio M zijn vragen nadrukkelijk gesteld in het kader van de mensenrechten en in het kader van het debat dat naar aanleiding van de aangenomen motie [Handelsmissie China](#) die op 25 september in de Staten heeft plaatsgevonden.

16. Kan het College aangeven op welke wijze wij het citaat "*Er zijn ook wel eens dingen mis in Nederland, daar zullen we ook wel eens wat van horen*" in de actuele Nederlandse of Utrechtse situatie moeten verstaan als die zin wordt uitgesproken in het licht van de huidige grove mensenrechtenschendingen in China en Guangdong, waaronder vervolging van Oeigoeren, vervolging van christenen, marteling en seksueel misbruik van gevangenen, heropvoedingskampen en politierepressie?

De Provincie Utrecht faciliteert een handelsmissie naar een land waar al decennialang structureel grove mensenrechtenschendingen aan de orde van de dag zijn. Nederlandse en Utrechtse bedrijven worden daardoor geconfronteerd met Chinese bedrijven en overheden die aan die mensenrechtenschendingen mogelijk een bijdrage leveren.

17. Op welke wijze ondersteunt de provincie Utrecht Utrechtse ondernemers om te voorkomen dat zij op enigerlei wijze betrokken zouden kunnen raken bij schendingen van mensenrechten of de schijn lopen dat zij commercieel profiteren van mensenrechtenschendingen en slechte arbeidsomstandigheden in China?
18. Op welke wijze ondersteunt de provincie Utrecht Utrechtse consumenten om te voorkomen dat zij als gevolg van deze handelsmissie goederen of diensten afnemen die mede door mensenrechtenschendingen of slechte arbeidsomstandigheden zijn ontwikkeld of geproduceerd?

Wij zien uit naar uw beantwoording van onze vragen.

Namens de fractie van de ChristenUnie provincie Utrecht en hoogachtend,

J. van Oort

Bijlage 1 – transcriptie van het interview van Radio M met gedeputeerde Strijk

interviewer De reis van Utrechtse ambtenaren en bedrijven naar de Chinese provincie Guangdong, dat zou zomaar eens de laatste kunnen zijn, morgen vertrekt het vliegtuig voor het bezoek, maar in de politiek gaan steeds meer geluiden op om de vriendschapsband van de provincie Utrecht met China na meer dan twintig jaar te verbreken. Aanhoudende protesten in Hongkong en bedrijfsspionage zijn daar de oorzaak van. Ik ga praten met gedeputeerde Robert Strijk. Hij leidt deze delegatie. Goedemorgen meneer Strijk.

Strijk Goedemorgen Bob

interviewer Wat denkt u over die zorgen over China?

Strijk Nou, die kan ik mij voorstellen. Ik kijk natuurlijk ook naar het journaal en dat zullen meer mensen doen en dan zie je wat daar bijvoorbeeld in Hongkong speelt en de verhalen die we horen en dan kijk je met een Nederlandse blik, maak je daar wat zorgen om. Daar hebben wij natuurlijk soms andere beelden bij. Daar hebben we andere beelden over, dus ik begrijp dat.

interviewer En dan bent u in Guangdong met elkaar, gaat u daar dan iets over zeggen? Kunt u dat, durft u dat, mag u dat?

Strijk Nou, bovenal, dit is een handelsmissie, he. Ik ga met een groep bedrijven daar naartoe, die graag in contact komen met chinese bedrijven. Nederlandse bedrijven die daar misschien zaken willen doen of misschien wel chinese partijen investeren om naar Nederland te komen. Hebben we nog meer expats, je hebt het daar al over in je uitzending zeg maar enne, dus dat is de hoofdtaak. Maar ik zal zeker, als ik in gesprek ben met mensen daar kijken hoe we in gesprek kunnen raken over wat wij waardes noemen. Bijvoorbeeld het recht op arbeid, het recht op onderwijs, en allerlei zaken die spelen. Ja, dan probeer ik dat gesprek ook wel aan te gaan.

interviewer Is dat moeilijk, denkt u?

Strijk Dat denk ik wel, ja. Ik realiseer me ook, ik mag namens de provincie Utrecht daar heen gaan. 1,3 miljoen inwoners en ik kom in een provincie die daar 130 miljoen inwoners heeft, vele malen groter. Er komen daar continu handelsmissies langs. En om dan even met de Nederlandse blik het vingertje te heffen, dat helpt ook niet direct. Denk ik. Ik geloof niet dat China daarna een heleboel dingen anders gaat doen. En dit is ook niet het hoofddoel van de missie, want dat is om zaken te doen en om relaties aan te knopen. En aan de andere kant hoop ik dat je toch in een gesprek met elkaar kunt praten over wat is belangrijk voor jullie. Hoe kijken jullie naar dingen en hoe kijken wij daar als Nederland tegenaan? Ik hoop dat wel te kunnen voeren.

interviewer nou is er al twintig jaar een vriendschapsband

Strijk 24 jaar al!

interviewer 24 jaar al? Flink lang! Dan kun je zeggen, dat moet effect hebben, dan moet dat voor Nederlandse bedrijven ook om goede zaken te doen met China waarde hebben. Maar in de politiek gaan toch steeds meer stemmen op om die vriendschapsband door te knippen. Kunt u zich dat voorstellen, of bent u het daar niet of wel mee eens?

Strijk Nou, als bestuurder zelf, ben ik het daar niet mee eens. Ik geloof dat je uiteindelijk ook met landen waarover wij andere opvattingen hebben over hoe je sommige zaken moet regelen, best in gesprek kan blijven. En de dialoog aan moet gaan over dat soort zaken en dat je dan misschien ook invloed kunt hebben. Er zijn ook wel eens dingen mis in Nederland, daar zullen we ook wel eens wat van horen. Dus ik geloof in de dialoog. Maar de Staten, dat is eigenlijk mijn baas, dat zijn de gekozen statenleden, die willen daar dit gesprek nog eens in alle breedte met elkaar voeren, dat gaan we na deze reis doen. Januari of februari. En dan zetten we eens alles op een rij. En ja, als zij daar anders over denken, dan is dat voor mij natuurlijk een gegeven. Maar voorlopig zelf, hoop ik dat we zo'n vierentwintigjarige relatie die we hebben, ook op waarde schatten. En bij die vriendschap kan ook horen dat je soms aan elkaar laat weten wat je hoopt dat anders kan.

interviewer. Ja. Ligt het er dik bovenop dat het gaat stoppen, die reizen naar China vanuit waar we het nu over hebben die vriendschap met China? Of denkt u, nee, we kunnen nog jaren doorgaan?

Strijk Ik vind het goed dat we dat gesprek gaan hebben met de staten. Volgens mij is het nog absoluut niet besloten dat dat daar uitkomt.

interviewer ok

Strijk De staten die zeiden, laten we nou echt eens, we willen ook graag horen hoe je die reis nou hebt ervaren daar. Nou, wat komt daar nou uit, maar dat voor ons nou eens concreet, wat zij nou bepraten. Dat ga ik nu dus ook meemaken.

Het is ook voor mij een kennismaking daar. Nee, het is zeker geen gegeven feit en ik begrijp aan de andere kant ook wel dat sommige fracties wat kritisch hier in staan.
interviewer ok, er moet over gesproken worden. Maar eerst die reis naar China nog maken he?
Strijk Ja, dat klopt
interviewer Goede reis en goede zaken daar. Bedankt voor uw toelichting in de uitzending.
Strijk Dank je wel, Bob.
interviewer Robert Strijk, Gedeputeerde van de provincie Utrecht dus. Morgen leidt hij de delegatie van Utrechtse ambtenaren en bedrijven die op reis gaan naar de Chinese provincie Guangdong.